



היו"ר י. גוריי:

(קורא את המכתב שקיבל ממזכיר הכנסת בדבר ההצעה לסדר-היום שהועלתה על-ידי חברי-הכנסת ברנשטיין, רזיאל-נאור ווילנר והועברה לוועדה)

המזיעים אמנם הוזמנו לישיבה זו. אבל הם מסתפקים בכך שחבריהם בוועדה ייצגו את דעותיהם. כן פנתה אלינו ועדת העורכים של העיתונים היומיים וביקשה להזמין להכשירונו בהצעות אלו לסדר-היום. משלחת מזו הוזמנה והיא כנראה תופיע ב-12.30.

לדעתי, עלינו ללכת בדיון זה בדרך זו: אנו דנים עתה בתקציב. אמנם מבחינה אדמיניסטרטיבית יש לסנינו הצעה לסדר-היום ועלינו לדון בה ולהסיק מסקנות ולהניחן על שולחן הכנסת. אולם, נחמא להגיון אם נקיים כאן שני דיונים נפרדים. לכן, אנו נקיים את הדיון בהצעה לסדר-היום כאילו קיימנו את הדיון בסעיף תקציבי זה, כי מבחינה מעשית הדברים קשורים זה בזה.

אבקש את חברי-הכנסת בדר לייצג את דעתה של

חברת-הכנסת רזיאל-נאור.

י. גוריי:  
דעתנו על עתון הרדיו היא שלילית. אף דעתי היא שיש לשלב דיון זה בדיון על תקציב השנה. ותקציב השנה צריך לעמוד בסימן של צמצום. אולם, אני מצד בלתי פרוצה מתקציב הבטחון, החינוך והבריאות, אף אני מצד פרוצה מתקציב שירות השידור. לדעתי, יש עדיין לעשות רבות בשירות השידור, כמו: תוספת שעות בכלל, ותוספת שעות לסמות שונות במסך ועוד. אני במצב זה לבוא ולהוציא כ-2,000,000 ליי מקורות שונים לעתון זה - הדבר הוא מסול מאד, אלא אם יש הכרה בטחוני בענין זה.

כן אני חושב שזהו דבר מסול שיופיע שבועון ממסלתי שיסביר את קו הממשלה, את קו הקואליציה ואת קו מפא"י שהיא רוב בממשלה. אין שירות זה דומה לכל יתר השירותים שהמדינה נותנת. בכל מדינת דימוקרטית שנים שירותים שהממשלה צריכה לתתם וישנם שירותים שהמדינה במתכוון צריכה להפגע מלתתם. אחד משירותים הללו זהו העתונות, וכאן הוא ההבדל בין מדינות דימוקרטיות לבין מדינות טוטאליטאריות.

יהיה בוודאי מי שיטען, כי הרדיו עצמו אף הוא ממסלתי. אולם, כך הם הדברים וישנה כאן מסורת מסוימת שהועברה אלינו מאירופה המרכזית. בדוב, כי לא הייתי מתנגד לו היו קיימות אלמנטים 2-3 תחנות שידור פרטיות, אך הרוב בממשלה מעולם לא יסכים לכך. על סמך מסורת זו תפסת הממשלה או הקואליציה מונופולין מקויים וכך מתקיימים הדברים. אבל אין כל חזקה להוסיף על מונופולין זה. עתון זה הוא צורת מונופולין, כי הוא מסומן מכספי הציבור ומספקים אותו ל-350,000 גתי-אב. נוסף לכך, עתון שיכולים להשיגו חנם, הרי הרגשתו של הציבור היא שזהו מונופולין מפני שאין אדם פרטי יכול לעשות כן.

אשר לתוכן - כאן דרושה מידת כנות. כאן ישנם מספר ניוסדחים (1) בעתון זה, תוכנה תכנית הרדיו (2) אינפורמציה על התכניות, נכין, לגבי תכניות המוסיקה תינתן ביאגורפיה של הקונטרפונדור, מסחו על האופי האמנותי של היצירה וכיו"ב. כלומר, עתון שישרת את צרכי הרדיו ויתן חדרכה על התכניות ופרטים טכניים נוספים. אולם, ראש הממשלה אמר בכנסת שעתון זה יביא את דבר המדינה להמונים.

מהו דבר המדינה? הן כולנו כאן מביאים את דבר המדינה, אלא שיטנו שונים בסויים בינינו. שוני זה הוא טבעי, מדוע?

י. בדר: ולגייסימי. אולם, מר בן-גוריון מתכוון להביא את דבר המדינה להמונים הזחה עם דבר הממשלה, עם דבר הקואליציה, אשר באופן פראקטי הוא זהה עם דבר מפא"י ועם דבר מר בן-גוריון. אזי לשם זה יש להוציא כספים מתקציב המדינה. הן אנו יודעים מהו דבר המדינה, כי אנו קוראים מדי שבוע את "דבר השבוע" ומדי יום את "דבר". אתון "דבר" הוא עתונה של ההסתדרות שלה ובכל זאת נשמע כאן הקו של מפא"י ודברם של האחרים אינו נשמע.

אשר לענין המודעות - נאמר לנו, כי ההכנסה המוערת מהמודעות תגיע ל-110,000 ל"י. אולם, בפראקטיקה יכול הסכום להיות שונה, הוא יכול להיות פחות מזה שנאמר לנו, אם כי אני חושב שהוא יהיה גדול יותר מסיבות שונות, אשר אחת מהן היא שעתון זה יגיע ל-350,000 בתי-אב. אבל ישנן גם סיבות נוספות: מי ירצה לטרב ולצ' לתת מודעה בעתון שיביא את "דבר המדינה". אבל האם אתם חושבים שהמודעה הזאת היא מאד יעילה ופועילה למפא"י כאשר בעתון זה יופיעו מודעות שונות יחד עם מס-הכנסה, מכס ובלו?

נוסף לכך, עתון שמקבלים חינם הוא חלש מאד ואולי רק 10% מ-350,000 בתי-אב שיקבלהו יקראו אותו, האם על כך נבדוד עשרות שונות של ניר כאשר העתונים נאבקים על תוספת של ניר? מדוע להרניף את העתונים והציבור? משום כך אני מציע למחוק את כל הסעיף הזה מהתקציב.

אולם, נוסף לכך, יש לי שאלות שונות: האם ישנה כבר תכנית של מערכת? מי הם האנשים שיערכו את העתון? האם ישנו איזה שהוא קונספט, כלומר, מה יהיה בעמוד א', ב' ו-ג'? האם ידפיסו כאן את הנאומים שהיו ברדיו? כיצד יחלקו את החומר בין העמודים? האם יהיו כאן צילומים? בקיצור, מה יהיה בעתון באופן קונקרטי? האם ישנה כוונה להרגיע את הציבור לגבי כוונת העתון? כיצד תעשו זאת? ברור, כי התשובות על השאלות הללו לא ישפיעו על עמדתי, אלא על האופוזיציה היתה צריכה להיות שבעת רצון כאשר הממשלה עושה שגיאות, כי אלמלא זאת, מה היתה עושה האופוזיציה?

פ. חזני: אף דעת חברי ודעתי היא שלילית לגבי העתון המוצע. התנגדותי נובעת מטעמים עקרוניים ומטעמים פיסקאליים.

ובכן, הרעיון הזה של הממשלה הכה גלים בקרב חוגים שונים של הציבור, וכשאחת מגיע למקדמות דבים, אתה נתקל בעמדה שלילית. אולם, הציבור התנגד גם למס-הכנסה, ובסוף כך אין זה הנימוק להתנגדותי. כן אלרגי הציבור או חלק ממנו למס הנסיעות ובכל זאת הצבענו בצדו. קנה המידה איננו מה אומר חלק זה או אחר של הציבור, אלא התנגדותנו נובעת מתוך שיקול דעת עקרוני וענייני. חברי ואני מתנגדים לעתון המוצע גם לא בשל הנימוקים אותם העלה חבר-הכנסת בדר שזה יהיה כאילו עתון של מפא"י, מפני שכל עוד אני תומך בממשלה הזו אני חייב לרכוש לה אמון. נוסף לכך, אפשר להבטיח גם את הדברים האחרים, כמו, מי תהיה המערכת ועוד - אלה אינם הנימוקים המביאים אותי ואם חברי לעמדתנו השלילית.

הנימוק הוא עקרוני ורציני מאד, כי ענין זה עשוי להיפך למקדים מאד בלתי רצוי העלול להתפשט על-שני שטחים אחרים. היחסים שבין הממשל לאזרח בחברה המודרנית שנועים באמנה-המודרנית. אמנם לפי המספט העברי "אין חבין לו לאדם שלא בפניו", אולם, ישנם מקרים שחבין לו לאדם שלא בפניו כאשר אדם קיבל סמכות לחובה אחרת מסויימת, או סמכות כוללת - אזי הוא יכול לחייב אדם שלא בפניו, כי על כך יש הסכם בין הבריות ואין הוא צריך לשאול כל אזרח אם הוא מסכים לשלם מסים. כזה הוא המצב לגבי חובות.

ס. חזני:

אשר לגבי הזכויות - המצב המקובל שהנא היסוד לחברה דימוקראטית: הממשל חייב להגיש זכויות או שירותים שהציבור תובע אותם, או שהם חיוניים לציבור או לאזרח, בין אם הוא באופן אישי משלם מסים או לא. הממשל חייב לדאוג לרווחותיו של הציבור ושל האזרח, גם אם אין הוא אוהב לתבוע. אולם, מפל שורת הזכויות של האזרח במדינה לא מצאתי שהממשל יחייב לקבל זכויות מסוימות, פרט לענין החינוך היסודי. ישנן אגרות תמורת שירותים. אבל אין להעלות על הדעת - ולדעתי זהו היסוד של האמנה החברתית - שהממשל יבוא ויתבע תשלום על-מנת לענותני בשירותים שהוא חיוני ביותר, זולת אותם השירותים המקובלים בחיוניים ביותר, כמו, חינוך, בריאות ומשטרה שאין קיום לחברה בלעדיהם. אזי, פרט לשירותים הללו אין מציאות חברתית כזו במדינה שהממשל יבוא ויפוך חובה מסוימת. אני שולל גישה זו. דבר זה חורג מהאמנה החברתית הידועה בתורת המדינה. אילו היתה באה המדינה ומבקשת לאשר עתון כזה מתוך כלל הכנסות המדינה, אזי מבחינה עקרונית הדבר הוא בסדר. אבל הממשלה אינה אומרת כך, אלא מסילה תוספת תשלום של לירה אחת כדי לענות אותי בדבר שאינני רוצה בו - דבר זה חורג מהאמנה החברתית והוא שסול. דבר זה עשוי להביא תקדימים ללא סוף.

אשר לצד הפיסקאלי - אילו היינו מוצאים

בתקציב הקיים את הסכום הדרוש לעתון כזה; הייתי מציע להקציב סכום זה לאותם הדברים שכולנו מתלבטים בהם, כמו, בית-סוהר לנשים ועוד, שיושב-ראש הוועדה יודע עליהם מעל במת הכנסת. על דעת כל חברי הוועדה, שאלה הן בעיות שלא נמצא להן פתרון. אזי לכאורה צריך הייתי להציע להתזיר לאזרח אותן שתי הלירות או הלירה שגבו ממנו. אולם, מאחר והאזרחים כבר שילמו סכום זה, הייתי מציע להשתמש בו לצרכי הקמת בית-סוהר לנשים, או לחלק אותן מאות אלפי הלירות שגבו לאותם הצרכים שהם חיוניים לדעת הכל והייתי למצוא להם פתרון.

\*\*\*

נוסף לכך, קיבלתי אינפורמציה שאותה אני מביא לידיעת הוועדה שהוצאות המשלוח (למענה ל-175,000 ל"י נוסף להוצאות הוצאת העתון, 100,000 ל"י הערכת מסרד הדואר יגיעו הוצאות המשלוח ל-195,000 ל"י ועד עובדי הדואר דורש עבור חלוקה זו 300,000 ל"י. כן יש לציין, כי אילו היו מדביקים על עתונים אלה בדלים היו מביעות ההוצאות ל-280,000 ל"י ולמה יפסיד על כך מסרד הדואר. המחזור בדואר הוא 100,000,000 חתיכות בשנה. העתון יביא ל-10,000,000 פעולות של הולכה וחזרה, כלומר, זהו 10% מהיקף הפעולה של מסרד הדואר. מלבד זה תופענה הוצאות צדדיות שההוצאה הוצאה נוספת במסרד הדואר. לכן, נראה לי, כי הוצאת העתון תעלה הרבה מכפי שהדבר מופיע בתקציב. אך אין זה הגורם המביע להסתייגותי. הסתייגותי מעניין היא עקרונית, לגופו של ענין מפני שהדבר עלול ליצור תקדימים בשטחים אחרים.

מר בן-דוד:

מאז הנשת התקציב ועד היום בוררו הדברים. לכן, הסכום הדרוש לנייר להדפסה יגיע רק ל-350,000 ל"י ולא כפי שכתוב כאן 529,000 ל"י. לעומת זאת טרם נסתיימו הביירוים בשאלות אחרות, כמו: הדרישה המקורית של הדואר היתה 225,000 ל"י ולא 195,000 ל"י; החשבון איננו לפי בולטים, משום שההוצאה הממשית של הדואר יש לחשבה בצורה כזו שאפשר יהיה לחלק את העתון בחבילות. לכן, תלוי הדבר בהוצאה השולית של חלוקת עתונים ולא לפי הממוצע הכללי של חלוקה; כן יכולה להיות כאן הקלה מסוימת בחלוקה מרוכזת, כי יש כאן סידור גלובאלי המוזיל את החלוקה.

השינוי המבוקש יכול להיות הורדת ההפרש הזה לנדרבה של שירות השידור. אשר להצעתו של חבר-הכנסת חזני להעביר סכום זה לסעיפים אחרים הוא בניגוד לשידור העסקי של שירות השידור כפי שסודר בתקציב הזה: השירות הזה מכסה עצמו מהכנסותיו. לכן, יכול חבר-הכנסת חזני להציע: בטלו את העתון והוסיפו שעות.

16.3.1958

הדיון בעתון הרדיו.

ז. סוזאייב:

אמנם, לא קשה להמציא נימוקים תמימים להוצאת דו-שבועון זה. לכן, אין צורך להביא נימוקים כדי לסתור את הנימוקים החיוביים, ואין צורך לעלות על אותם הפסים שחבר-הכנסת חזני רצה להוביל אותנו.

הכל יודעים מה רוצה הממשלה ומה רוצה מפא"י. קרה כאן דבר מעניין: לא נמצא אף נציג של מפלגה-אחרת המאמין לנימוקים המסכנעים שמנסים להביא בקשר להוצאת העתון. אזי, אם ראש הממשלה ושר האוצר וחברי מפא"י בממשלה לא הצליחו לשכנע את-חברי הקואליציה בצדקת הדברים, אתם רוצים לשכנע אותנו כאן? ובעיקר, שם אין מחפשים את המפריד ומנסים להופיע במשותף, ובכל זאת הצביעו שם כפי שהצביעו.

נוסף לכך, כיצד אפשר להתייחס ברצינות לדיבורים על סכל המעברות שעה שמגיעים לענין כזה, והכל יודעים על מה מדובר, נשכח הכל.

אשר לחשבון ההוצאות של הוצאת העתון - הייתי מבקש לדעת כיצד קרה הדבר שבמדינה מתייקר הכל, אם כי בעולם הגדול יורדים המתירים, ובענין זה חלה ירידה מ-529,000 ל"י ל-350,000 ל"י. כן מוזר הוא הדיוק המספרי של סעיף זה המופיע בתקציב - 529,250 ל"י. משום כך אני מבקש שימציאו לוועדה את הפירוט כיצד הגעתם לסכום של 529,250 ל"י וכיצד קרה הדבר שחלה כאן ירידה? אמנם, לדעתי, אפשר לפרט תקציב לפי הסכום הכולל שיאמרו, כי נניח, ההדפסה תעשה במדפיס הממשלתי, שקידי הממשלה יערכו את העתון ועוד. לכן, הייתי רוצה לראות חשבון כמה צריך לעלות הוצאת עתון כזה לו היה מוציא אותו אדם פרטי. חשבון כזה יכול לעשות רק בעל מקצוע. מפא"י בוודאי יודעת כמה צריך לעלות הדבר, כי הכל יודעים שמפא"י מוציאה את "דימון".

אולם, לא אביא כאן כל נימוקים אחרים, פרט לנימוק הפוליטי, ובעיקר, כאשר אני קורא על כל הדברים הללו הנשמעים בוועידת אחדות עבודה: כיצד מנצלת מפא"י את שירותי המדינה למטרותיה המפלגתיות. אזי, אם באמת תנצל מפא"י את העתון לאותה מטרה שעליה חושבים כל חב"ה בממשלה, יש להסיק מכאן את המסקנות.

דובר כאן על משלוח חינם, אולם יש לזכור שהמדובר הוא בעתון המודפס על נייר שעולה ב-80% במסבוע זר. ברור, כי אין צורך לעמוד על אותם הדברים שצריך היה לעשות בכסף זה.

הרושם הקשה ביותר הוא שאותה מפלגה שאפשר לשמוע את דובריה מופיעים בסופי האחד נגד האחר, הרי במקרה זה מופיעים במדינה שני מחנות כה מגובשים המדברים האחד נגד האחר. לא ראיתי כאן אף חבר אחד של מפא"י שידבר נגד העתון הזה.

אשר להכנסה ממודעות - לדעתי, תהיינה ההכנסות ממודעות גדולות יותר, כי יודע אני כיצד אוספים מודעות לימערכות ועד כמה לא נעים לסרב, הרי גם במקרה זה יהיה לא נעים לסרב.

ידוע לי שאם הממשלה החליטה שכך יקום הדבר - אם כי בקונסטילאציה זו הדבר אינו נעים כל כך - ויחליטו על כך בכנסת רק בקולות מפא"י, הרי ברור שמכשיר זה נחוץ לה לקראת הבחירות. רצוני להזכיר לחברי הוועדה, כי בשנת 1955 רצתה מפא"י לעשות אותו דבר. אבל שקלה את הדברים וויתרה על כך. אבל לאחר שנודעו תוצאות הבחירות של אותה שנה אין רוצים לסמוך יותר על נסים והחליטו לעשות הכל כדי להוציא עתון זה. ברור, כי אנו נצביע נגד הוצאת העתון, נכתוב על כך בעתונים ונדבר על כך באספות עם.

א. כהן:

לדעתי, בידור זה הוא אוטלל, כי אין לו תכלית, ואני מצטער שבממשלה לא היה בידור יסודי לגופו של ענין. הסכנה בבידור זה היא בכך שהאופוזיציה עלולה לשכנע את מפא"י, כי עתון זה הוא לטובתה. לדעתי, עתון זה לא ישרת במיוחד את מפא"י כשירות אלקטוראלי לקראת הבחירות, ואינני מתנגד לעתון הרדיון מתוך נימוק זה.

עתון זה צריך להיות ראוי המסקף את "קול ישראל". ~~הוא יסודי לגופו של ענין~~ מכשור המשרת את מפא"י - על כל פנים לא יסודי שהצליח בכך - כי במידה וישנם ב"קול ישראל" גאומי תעמולה, הרי האזנה להם היא נמוכה ביותר; ובאותן התכניות שהאזנה היא הגבוהה ביותר, שם מרביצים בממשלה ובמסטר, למשל, התכנית של "שלושה בסירה אחת", או כל מיני "שלאגרים" אחרים. נוסף לכך, אינני רואה שירות זה כה התעטר, מפני שכאשר צריך היה להשיג סכום של 10,000 ל"י כדי להמשיך בתכנית ברומניה למען ישמעו אותה ברומניה, צריך היה לשנורר סכום זה. יוצא איפוא, כי "קול ישראל" אינו מרוויח הרבה שיוכל להוציא עתה 500,000 ל"י על עתון זה.

לדעתי, יכול עתון זה להיות טוב מכמה צדדים: הוא לא יהיה עתון תעמולתי-מפלגתי, אלא יערכו אותו בעלי מקצוע. עתון זה מוכרח להיות משעשע ומבדר, ואם יהיה שם מאמר רציני - הרי או שלא יקראוהו, או שקוראים מאפרים כאלה במקומות אחרים. אזי ברור, כי יהיה זה עתון של בידור.

אולם, מהו מביא למדינה, מדוע יש להוציא חצי מליון ל"י על עתון זה? נוסף לכך, יש לזכור, כי הוצאות העתון תעלה על 500,000 ל"י מפני שבעוד שנה תעלה ההוצאות ל-600,000 ל"י ואז יהיה טאבק על העלאת דמי הרשיון לרדיו ולתפיש הפחיתות לא ירצו לעשות זאת. דכל זאת, מפני שהעתון אינו יכול לעמוד במקום אחד, עליו להתחרות בעתונים אחרים. אזי אם כבר להביא את-דבר המדינה להמונים, אין לעשות זאת באמצעות עתון של "קול ישראל". לדעתי, צריך לעשות זאת מינהל ההסברה. למשל, עתון "מחנה גדנ"ע" הוא עתון טוב ויש לספחו. כן יש לזכור שאם העתון הזה עתיד להגיע ל-350,000 בתי-אב, קחצית הבתים הללו אינם קוראים עברית. מכאן אפשר לראות שיש מה לעשות בכסף הזה. נוסף לכך, אנו עומדים בפני בעיה של הרחבת השכלתם של בני הנוער ובסכום זה של 500,000 ל"י אפשר היה להרחיב את הקורסים האוניברסיטאיים.

עתון זה אף הוא יהיה מבוסס על מודעות, וכאן ישנה התחרות גלתי הוגנת, כי עתון הרדיון יגיע ל-350,000 בית. זוהי התחרות עצומה בלתי הוגנת בעתונות הפרטית המבוססת על מודעה במכירה.

במדינה יש עודף רב של עובדי ניר, של כותבים, וכל מוסד-וכל מחלקה שולחים דברי דפוס. דבר העולה במאות אלפי דולרים במסבע זר, ובעיקר, אם נראה שעתון הרדיון יהיה דבר כה המוני, הרי ברור שהוא ילך ויטייקר וצריך יהיה להטיל את דמי הרדיון על הציבור כולו ולחפש תקציבים כיצד לממנו.

ברור, כי אפשר להביא נימוקים בלי סוף. אולם, ברגע שמביאים את הנימוק, כי עתון זה יהיה עתון של מפא"י לקראת הבחירות, הרי צודקו של הבירור נחרץ; ואני מביע את צערי שהיינו צריכים להביע לבידור זה.

י. ספיר:

טרם שמעתי מאיזה שהוא צד נימוקים מסכנעים מדוע יש צורך בעתון זה. לציבור ישנה הרשות לדעת אם הדבר הנעשה על חשבוננו הוא מוצדק. נדמה לי, כי כנגד כל הצרכים הקיימים קשה לשכנע אדם נבון שיש צורך בעתון זה. עצם הקשר

י. ספיר:

של עתון זה עם הרדיו גובע מהקטן של אותו מספר אנשים היכול להגיע לרדיו, כי איזה קשר יש בין עתון זה לבין הרדיו? אם העתון יתן מה שיש ב"קול ישראל" - לשם מה יש צורך בעתון זה? ואם הוא יתן דברים אחרים - לשם מה נחוצו אותו?

לדעתי, אם במסגלה ישנו איזה שהוא דבר שהוצבר

בהחלטה של מפלגה אחת בלבד, באופן מלאכותי ושכני, כי במסגלה היא מהורה רוב ובציבור רק שלישי, הרי אם דבר כזה יהיה זה בלתי מוסרי והציבור אינו צריך לתת כל אפשרות לבצע זאת. ופה אני צריך להשתכנע שיש כאן כוונה שאינה זקוקה לכל נימוק אחר מאשר זה שכאן נתקבלה החלטה בקולות מפא"י בלבד. בעניינים יותר חמורים כאשר עמדה איזו שהיא בעיה, נעשה נסיון לשכנע, כדי להשיג רוב של יותר מקול אחד.

תעמולה מוצלחת אינה זו הנסח והניתנת למישוש

בידיים. אזי כבר אינני מדבר על כך כאשר ישנה הצעה לסדר-היום בפנסט מביאים את דבר מביא ההצעה במשפט אחד ואת דברי השר המשיב במלואם. ב"בי. סי.י". מביאים את דברי האופוזיציה באותה מידה ונותנים לה אותו זמן כמו למסגלה. ברור, כי המכשיר הקובע את דעת הקהל הוא זה המביא את החדשות בכל יום, ובאותם המקרים שהעיריית עליהם נאמר לי, כי היתה כאן טעות או אי-הבנה.

לדעתי, אין צורך בעתון זה, ואם הוא יבוצע בכוח

של מפלגה אחת, אראה בכל שכנוע יותר שיש כאן איזו שהיא כוונה, גם אם ארצה לשכנע עצמי שאין כאן כל כוונה. אחד הדברים החמורים ביותר שיטעם בשלטון זה הנקרא מפא"י הוא שהיא אוטוריטת, אם אני החלטתי, הרי זה רצון המדינה. הן ידוע שישנה קואליציה ומפא"י בכוחה ובכוח הערבים יכולה לקבל החלטה זו והעתון יופיע. אולם, אם ארצה לראות את הדברים בפרספקטיבה רחבה יותר מאשר אמפיציה שהוכנסה לענין, הרי אסאל מדוע מופיע העתון רק שנה וחצי לפני הבחירות.

לכן, אני שולל תכלית שלילה את עצם העתון,

כי הופעתו בטומאה מבחינת המוסר הממלכתי והציבורי. לדעתי, זוהי התחלה של הדרדרות נוספת במדרון המוסרי - דבר שיביא נזקים גדולים יותר מאשר תעמולה ממוקפת.

מסוים כך הייתי גורס שגם עכשיו אם מפא"י רוצה

לראות את הדברים באור נכון, עליה לסלק את ידה מהענין.

ש. דיין:

שואל אני עצמי מה קרה כאן, מה ההתנגדות לעתון

זה? ואני משיב, אין זה יותר מאשר הסחד בפני מפא"י, שאם לא כן, באיזה אופן מרשה לעצמו חבר-הכנסת ספיר לוטר שהופעתו של עתון זה היא בטומאה. כבר נתקבלו החלטות שונות במסגלה ומפא"י החליטה על כך ברוב קולות. לכן אין לפסול את הרוב. אנו יודעים שיטעם מצבים שונים במסגלה שמיעושה הוא המכריע את כף המאזנים. מסוים כך נראה לי שיש כאן צרות עין ופחד מפני מפא"י.

ש. דייוו:

צריך להביא לעם מה עושים במדינה.  
פעם מראים זאת בתמונה, בסרטים  
מיוחדים, אשר גם-כן עולים בכסף, ופעם צריך לעשות זאת בכתב. העתונים  
האופוזיציוניים אולי כותבים על הכל אבל תמיד מסלפים את העובדות משחירים  
את התמונה. עתון ממשלת, אני מניח שהוא יתן את הדברים כהווייתם. צריך  
להסביר לעם גם בעל-פה, גם בתמונה וגם בכתב. הרי חוץ מ"אמר", שהוא עתון  
הסתדרותי, אין שום עתון אחר שיכול להביא לעולים החדשים את דבר המדינה.  
עתון הרדיו יכול למלא תפקיד זה. מה הפחד הזה שהוא יהיה עתון של מפא"י?  
הרי באמר שלא יהיה עורך אחד אלא מערכת, אני מניח שבמערכת יוכלו להשתתף  
גם אנשים ממפלגות האופוזיציה, מדוע אתם עושים מזה טומאה? למה לא לכתוב  
על אילת, על סלילת כבישים, על מפעלי הפיתוח, על סדום וכו' ? מדוע צריך  
להסתיר זאת? אינני מבין מדוע כולם התנגדו לכך. יתכן שיש כאן פחד  
לפני הבחירות.

ח. חזני נאם נאום פילוסופי על

עתונות וזכויות. לא דובים ולא יער. הוא שכח שמשרד הדתות כופה על רבים  
בארץ, הוא נותן להם זכויות שאינם רוצים בהן, יש אנשים שמוכנים לוותר  
על חופה וקידושין, דברים שגם הם עולים בכסף. אתם כופים זאת למרות שיש  
לכם רק 13% בעם. אם בונים בית-כנסת, בכספי הציבור, האם אתם שואלים?  
יש אנשים היכולים לחיות בלי בית-כנסת. מהי הפילוסופיה הזאת? מוציאים  
כספים גם על המוסד על שם הרב קוק, ומוסד זה מפרסם ספרים שונים. אני  
מניח שהרוב הגדול במדינה אינו קורא ספרים אלה, יש אנשים שבכלל לא קוראים.  
ובכל-זאת נסתתת תמיכה מטעם המדינה. נגד זה אינכם מתקוממים. מה השניות  
הזאת? אתה מרשה לעצמך להטיל מסים והוצאות רבות בשטחים אחרים, לך לא היה  
זכות להגיד מה שאמרת על 2 לירות אלה.

ח. ח. א. כהן דיבר על המודעות ואמר שזו

תהיה התחרות בלתי הוגנת בעתונות. יתכן שהוצאת עתון הרדיו יקמץ לאנשים  
רבים לקנות עתון בכלל. מוטב שתדאג לאזרח, שיקבל שירות חינם, ולא לעתוננים  
רבים יהיה אשר יסתפקו בעתון הרדיו בתוספת לחומר שהם מקבלים מ"קול ישראל".

יש לי גם טענה ל"קול ישראל". נאמר כאן

שב"קול ישראל" שודר שיר המדבר על כך שמישהו מכר את נפשו ל"סולל-נונה"  
או לשיכון. אינני יכול להבין איך דברים נוראים כאלה יכולים להיות סנת  
חלקו של "קול ישראל". להגיד לאזרח, לעולה החדש, דברים כאלה ברדיו?  
אני חושב שזאת יכול להגיד רק האופוזיציונר הגרוע ביותר, מהסוג של  
הקומוניסטים או דומיהם, אבל כיצד זה יכול להופיע ב"קול ישראל"?  
האיש האחראי לכך דומני שצריך לקבל יותר מבזיפה.

י. קרגמן:

אותם אפיסטטים חריפים שהשתמש בהם ח. ח. כ  
ספיר, אשר הציג את החלטות הממשלה כבלתי  
מוסריות, כטומאה שצריך להלחם בה, אינני חושב שיש לזר תוקף מוסרי, על  
כל פנים אינם מוסיפים תרומה מוסרית לרויכוח.

דומני שיש כאן תפיסה מסולפת של הדמוקרטיה.

אם הממשלה מביאה הצעה, והיא מופיעה כהצעת הממשלה, למרות שבממשלה הצביעו  
אין שהצביעו, הרי זוהי הצעת הממשלה המייצגת את רובו של העם, ולא חשוב  
שבממשלה פלוני או אלמוני הצביע נגד. כל עוד הממשלה מציעה את ההצעה, ולא  
מפא"י, הרי זוהי הצעה והחלטה של הממשלה, ואין כאן עניין של רוב ומיעוט.  
יש דיונים, יש החלטה ואין רוב של מיעוט. זוהי החלטת העם, כמו שגם  
הכנסת מקבלת לפעמים החלטה ברוב של קול אחד, וגם אז החלטת הכנסת היא החלטת  
העם. אתם רציתם לסלף את מושגי הדמוקרטיה. אבל בעם זה לא יתקבל.

אתם טיפלתם יותר מדי במפא"י ואתה, ח. ח.

סוזאייב, גילית עצבנות ופחד, אתם יותר מדי מפחדים ויותר מדי עצבנים.  
יתכן שכל עץ ששומלים בארץ וכל בית-ספר שבונים, אולי זה מחזק את אלה  
שעושים זאת.

האם עתון הרדיו זה עץ ובית-ספר?

ז. טומאייב:

אינני יודע מה יהיה טיבו של העתון.

י. קרגמן:

אילו היינו דנים בנושא זה אחרי שנה  
או חצי שנה, כשהיו בידינו 12 או 24 גליונות של העתון, אז היינו בוחנים

ואולי היינו אמורים: לא כדאי להנציח את העתון, הוא אינו משרת שום מטרה מלבד מפלגה אחת. אילו היינו לבשנו הנכחות כאלה אז הייתי מבין את עמדתכם.

מינהל ההסברה, גם לו יש תקציב של 500 אלף ל"י, ומתוך אותה גישה עקרונתית של ח"כ אנכי הוא היה צריך לשלול גם אותו.

אתה לא מחייב אותי בתשלום. פ. חזני:

הרי המימון בא ממסים המשתלמים על-ידי הציבור כולו. אפשר היה להעביר מסוים זה לבנין בתי-ספר. ובכל-זאת אתה אומר שיש לזה חשיבות מסלכתית עצומה, אתה מחייב זאת, כי אתה מביא סרט לכפר, ללא תשלום, וספריה ניידת, ללא תשלום, גם להקה זמרה, וגם כאן אתה יכול להגיד שאתה כופה על אנשים לשמוע הרצאה, תמורת המסים שהם משלמים, או לראות סרט; אבל אתה לא שולל את זה.

אני שולל זאת. י. בדר:

אתך אין לי ויכוח. את עצמך אינך שולל? מינהל ההסברה משרת את העניין כולו ולא מפלגה. הוא מביא לעם את דברי המדינה. יתכן שתוך הבאת דבר המדינה לעם יש בזה משום חזוק למפא"י, כי אי-אפשר לסתום את האוזניים שנושמים בארץ וזאת.

אבל אין עבוד זה תשלום מיוחד. ס. חזני:

הרי המימון בא ממספי מסים. אינו מנהל החדיו היתה מחליטה להוציא עתון באמצע השנה, בלי כל קשר עם התקציב, בלי מס, גם אז כולכם הייתם מתנגדים לזה. למה אתם מנמקים את ההתנגדותכם ב-300-400 אלף ל"י? לא זו הבעיה.

אינני יודע כיום מה יהיו פני העתון הזה, אבל אני מניח שהוא יהיה מעין מדריך חשוב למאזין. אדם עובד שחוזר הביתה מאוחר או עייף מעבודתו, שאין לו זמן בשפע, אדם כזה יוכל לדעת מתי כדאי לו להקשיב לרדיו, מתי יש תכניות חינוכיות בשבילו. לכל אדם יש טולם עדיפיות, עתון זה יהיה מדריך לכל אחד לבחור לו את התכניות שהנא מעוניין בהן. אני מניח גם שהעתון ידפיס תכניות שיוודרו ברדיו ושיש בהן ענין מיוחד. אדם שלא שמע אותן יוכל לקרוא אותן בעתון. מינהל ההסברה יכול להיות אחת הדוגמאות הטובות ביותר. האם הוא נהפך למכשיר מפלגתי?

כן. י. בדר:

איש לא יכול להגיד זאת. האיש בספר, שאליו מגיע הסרט של מינהל ההסברה, הוא לא יגיד זאת. האם מביאים לו שם את דבר מפא"י? מביאים לו סרטים שמדאיים לו את מפעל המים. ואם מפעל המים זה מפא"י, אז אי-אפשר לא להביא לו מפא"י. אילו הייתם מדברים על סמך בסיון, אילו הייתם יכולים להצביע על עובדות שהעתון הזה באמת כל-כך צר שהוא משרת את מפא"י בלבד, אז יתכן שכולנו היינו באים למסקנה שיש להפסיק אותו. תנו שהות ונזוכח בזה. יתכן שרמאו תהיה נמוכה ולא יהיה כדאי להוציאו.

י. קרגמן:

מה שאמר ח"כ ספיר, שהרדיו משרת מפלגה, אינו נכון. יתכן שפה ושם נעשית שגיאה. גם לי, כאיש מפלגה, יש קצנות קשות לרדיו. אינני חושב שרק מפא"י צריכה להיות מוצלפת. אני חושב שגם אתם צריכים להיות מוצלפים, גם אתם לא אידיאליים. יש לי מה לומר על הרדיו, אבל לא אומר שהוא אינו משרת את הדבר המרכזי, הממלכתי שאנחנו זקוקים לו. הוא הדין ביחס לעתון. אם הוא ייחפך לאורגן פוליטי בשלול אותו. אבל אם יהיה ראי מצומצם ותמציתי של הרדיו הוא צודדאיי יהיה מועיל. לא צריך לעשות חשבון מה אפשר לעשות ב-400 אלף הל"י. בתקציב זה יש עוד אלפי ל"י שאפשר היה להגיד: מוטב לקמץ בסעיף זה כדי לבנות יותר.

דעתי על העתון: אקבע בעוד חצי שנה כאשר אראה את העתון, אבל לא אמצע דבר כזה מלכתחילה.

היו"ר י. גורי:

נתבקשתי על-ידי ועדת העורכים שבעת הדיון  
בסעיף זה תישמע דעת העתונות בנושא זה.

הזמנתי נציגות של ועדת העורכים.

( נציגי ועדת העורכים: הג' עמית, שוקן, לייבוביץ )

מר עמית:

אנחנו מייצגים את כל העתונות היומית.  
זוהי ועדה שעוסקת לא רק בענין עתון הרדיו  
אלא בכל הענינים המשותפים של העתונות. אני יודע שיש ויכוח כללי ועקרוני  
בענין עתון הרדיו. אינני רוצה עכשיו לתת את חלקי בוויכוח זה, אין זה  
כל-כך מתפקידי. בענין זה אני רק רוצה לומר, שרובה של העתונות היומית-  
במידה שקיימנו כמה בירורים בנושא זה ונפגשנו גם עם נציגי הנהלת שירות  
השידור - דעתה אינה מוטלת בספק: היא אינה רואה הכרח וצורך בעצם העתון  
הזה. ומאחר שניסוקיה עמה, וכל עתון העלה אותם על פי דרכו, אין צורך  
לחזור על זה.

אני רוצה להתעכב על שתי בחינות.  
אתם בוודאי יודעים שעתונות ישראל אינה יכולה להתפתח. ההתפתחות חופשית  
מסעמי מחסור בנייר. אנחנו מוגבלים בנייר, כל העתונות כולה וכל עתון  
לחוד, במכסת הנייר החודשית שאנחנו מקבלים, מכיוון שיבוא של נייר,  
או יבוא של חמרים לייצור נייר בחדרה, עולה במטבע חוץ. מדי בואנו  
לתבוע הגדלת המכסה, כדי להניח לעתונות למלא את חובתה, אומר שר המסחר  
והתעשייה - שעמו אנחנו עומדים במגע בשאלה זו - שיש איזה מגבלות  
אובייקטיביות, היינו תקציב מטבע חוץ. והיו לנו בענין זה כמה ויכוחים.  
אי-אפשר לומר שעשינו חיל בזה, לא הצלחנו לשכנע כל-כך את הגורמים הממשלתיים  
בזכותה של העתונות לגדול בהתאם לגידול וההתפתחות הכללית של המדינה,  
של הארץ, בכל תחומי החיים. עובדה היא שעתונות בחלקה פרצה את המסגרת  
שהיתה מונח בה לפני שנה-שנתיים והוסיפה 2 עמודים ליום, אבל חיינו הם  
דינמיים ואילו רצינו למלא את חובתנו אך ורק לכנסת, לכל דיוניה, היינו  
צריכים מיד להגדיל את העתונות מטעם זה בלבד. אנחנו מתאכזרים בנושאים,  
באנשים שונים ובמפעלים שונים הראויים לציון.

טוב שאתם מודים בזה.

א. הרצפלד:

אני יודע באיזה מאבק אנחנו נתונים יום-  
יום, איך החומר זורם בשפע ואנחנו חייבים

מר עמית:

להתאכזר.

הנימוק הטוב, נימוק של מצוקה במטבע  
חוץ - ואנחנו מודים שיש מצוקה - מעורר איזה קושיה. אינני מוסחה לצד  
הזה של הענין, אבל יושב אתנו המזכיר של איגוד הסו' לים אשר עוסק בצריכת  
הנייר והוא בוודאי יוכל אחר-כך למסור מספרים על צריכת הנייר. אולם  
יש קושיה: כאשר אנחנו מבקשים תוספת נייר אומרים לנו: אין כסף; כיצד,  
איפוא, ייסצא מטבע בשביל דו-שבועון, אשר לפי המחזור שלו בוודאי יצריך  
כמות לא מבוטלת של נייר טוב, אשר גם הוא עולה במטבע חוץ? יש פה, איפוא,  
שתי מידות. אני חושב שהדבר הזה טעון איזה הסבר משכנע. לדעתי, צריך  
להבטיח את ההתפתחות הטבעית, הלגיטימית והצודקת של העתונות הכללית,  
כדי שהיא תמלא את שירותה הציבורי, ולא יהיה מוצדק להגביל אותה ויחד עם  
זאת לתת מרחב של התפתחות לאין מפריע ליצור עתונאי חדש.

הבחינה השניה - ענין המודעות. זה יהיה  
עתון ממשלתי. אינני אומר שיהיו בידיו אמצעי לחץ או שהוא יפעיל אמצעי  
לחץ אדמיניסטרטיביים או אחרים כדי לקבל מודעות, אבל עצם העובדה שהמודעות  
תתפרסמה בעתון ממשלתי - ולנותני המודעות יש בדרך-כלל קשרים עם משרדים  
ממשלתיים - הרי אפשר להניח שלאדם הנותן מודעות, בעצמו הוא יצרן, חקלאי  
או תעשיין, אם יידרש או יוזמן לפרסם בעתון הרדיו לא יהיה לו נוח לסרב,  
לא נוח מכל מיני חשבושים. שלא להענות לעתון ממשלתי. מבחינה זו אנחנו,  
העתונות הפרטית-ציבורית, נוסקה לרעה. כיוון שהמודעות הן חלק בלתי נפרד  
בתקציבן של כל עתון, בעקיפין תהיה פגיעה בעתונות של בו.

מהי התמכרות סמוכה?

בהיר:

זה שונה, על כל פנים חלק רי גבוה מתקציב, לא פחות מ-10%.

רעמית:

לא נהיה במצב של התמכרות הופשית. מצד אחד העתונות, אשר יריכה להאבק באפוזייה, שלה המצד שני עתון סובין על-ידי הממשלה. אילו היה זה עתון אשר צריך לקצנתו, אילו כל אחד היה זופשי לקנות אותו או לא לקנותו, אז לא הייתי אומר שאין התמכרות הופשית. גולם זהו עתון שיישלח חינם לכל בעל מקלט. רדיו, בין אם הוא רוצה או לא רוצה, ועל-ידי כך התפצה שלו תמיד תהיה מובטחת. עתון זה תמיד יוכל לבוא לפני מפרסמי המודעות במספר המסכנע של תפוצה בעלת 300 או 400 אלף עותקים, ואין עתון בישראל שיכול להדמות להפצה הצפויה של עתון הרדיו. זו התחרות בלתי הוגנת.

מר ג. שוקן:

כפי שאמר כבר מר עמית, בוועדת העורכים היה דיון די נוקב במסך שתי ישיבות. ועדת העורכים אינה גוף שיכול לחייב את העתונים, זהו גוף להתייעצות, ובמקרה שיש דעה אחידה יש אמנם משהו מחייב בהחלטתו, אבל שום עתון אשר משתתף בוועדת העורכים אינו מרותק על העצמות שלו. משום-כך בדרך-כלל לא מצביעים על עניינים שיש בהם רוב ומיעוט.

על כל פנים בדיון זה התברר שכל הגורמים, גלבר אלה הקשורים לעתונים ששייכים, בצורה זו או אחרת, למפא"י, כולם הביעו דעה שלילית לעצם הופעת העתון מטעמים ציבוריים כלליים, לא משקיים. גלבר מכיוון שחברי ועדת העורכים, שנת המדי מפא"י, היו בדעה אחת, לא היתה הצבעה. אבל כל אלה שדיברו, ולא היו אנשי מפא"י, דיברו נגד.

מצד שני כולם, פה-אחד, היו בדעה, שכל עוד העתונות היומית מוגבלת בתוצרתה חייבת אין להקציב נייד לפרסום זה. לדעה זו היו שותפים כל חברי ועדת העורכים, כולל חברי מפא"י.

ברצוני לעמוד על נקודה אחת במיוחד. הכוונה היא להדפיס עתון שיישלח לחלק גדול של הציבור, לכל בעלי מקלט רדיו, ציבור של כ-350 אלף איש, אשר גדל מדי שנה בשנה, ויש לקנות שמונה יבדל. למעשה הפרסום הזה יגיע כמעט לכל בית בישראל, מבלי שמקבלי העתון הביעו את רצונם לקבלו, באותה צורה שעושים זאת: תולכים לקיפס וקונים אותו ועל-ידי-כך הם מראים שרוצים את העתון. בדיונים שהיו לבני, גם בוועדת העורכים וגם, מסניב לשולחן העגול "ג. קול ישראל", שמענו תמיד ביטוי זה מצד אנשי "קול-ישראל": הציבור הרחב דורש את השבועון הזה ומשום כך, קול ישראל והממשלה צענים לדרשה כללית של הציבור.

למה לא העשו

אם יש דרישה כללית, כמו שעושה כל איש אחר המוציא עתון או שבועון כדי לספק דרישה כללית של הציבור? הדפיסו את העתון, תציעו אותו לסכירה ואם יש דרישה כללית ההמונים האלה יזמינו את העתון. כשאנחנו מפנים שאלה זו באמר לנו מאנשי "קול ישראל" שזה לא יתכן, שהעניין ייגמר בפשיטת רגל.

מר זינדר:

לא באמר כך.

מר שוקן:

לפני כמה שנים ד"ר שמואל הוציא שבועון רדיו. השבועון הזה הופיע כמה שבועות ובסגר מפני שלא היה ביקוש. מכל מקום אנשי "קול ישראל" מהחסיים להעמיד את אינטרס הציבור במבחן פשוט ונורמלי, שכל עתון צריך לעמוד בו. מכיוון שהם לא מוכנים לזה, אי-אפשר לבדוק אם הציבור הרחב רוצה או לא רוצה את העתון. אינני יודע כמה מכתבים קיבל מר זינדר ועם כמה אנשים דיבר, אני יכול להניח שהוא דיבר עם מאות או עם אלף אנשים וקיבל אלף מכתבים, אבל אני מסופק עם זה מהווה אחוז אחד מאותם אנשים שיקבלו את הפרסום הזה. אין דרך אחרת למדוד את רצון הציבור אלא על-ידי-כך שהעתון יהיה מונח בקיוסקים.

נימקו אחר שהועלה היה: נוציא את הדו-שבועון ואחר-כך נראה - אם תהיה התנגדות מצד האנשים אפשר יהיה לבטל. זוהי גישה לא רצינית. שום אדם אינו בעל יזמה כזו שאם שולחים לא משהו הביתה הוא יתישב לכתוב מכתב שאינו רוצה לקבל אותו. מכיוון שלא מוכנים למכור את העתון הכרחי שהעתון יתקבל על-ידי הרבה מאד אנשים שלא רוצים לקבל אותו אבל שגם לא הודיעו שלא רוצים לקבל אותו.

יש חלק ניכר בציבור שלא יודע עברית, השומע את שידורי ישראל בשפות אחרות או שידורי ארצות אחרות. זהו אחד הנימוקים שאנשי "קול ישראל" מביאים: הפרסום הזה יחנך את הציבור לקרוא עברית. אדם שאינו מסוגל לשמוע עברית רוצים לחנך לקרוא וללמוד עברית על-ידי כך ששולחים לו עתון עברי. התוצאה תהיה שאלפי אנשים, שהעברית זרה להם, יקבלו את השבועון וזה יהיה בזבוז עצום של כוח-אדם ונייר.

לפי חישובים שוועדת העורכים ערכה התצרוכת השנתית של נייר עבור העתון הזה תהיה 300 טון בקירוב.

התצרוכת תהיה 182 טון. מר לוי:

מה תהיה התפוצה? מר ג. שוקן:

350 אלף גליונות. כל גליון בן 12 עמוד וכל עמוד בגודל של 21 על 29 ס"מ. מר לוי:

אנחנו עשינו חשבון על בסיס של 16 עמודים. על כל פנים התצרוכת תהיה בסביבות 200 טון לשנה. כיום התצרוכת החדשית של העתונות היומית היא 350 טון. מר ג. שוקן:

אנחנו יושבים עם שר המסחר והתעשייה ונלחמנו על 10 טון לחודש. לא קיבלנו את ה-10 הטון הנוספים האלה ועכשיו מוכנים להקציב 20 טון לחודש.

התכנית הממשלתית היא להוציא דו-שבועון. לנעתים זה דבר לא הגיוני. יחידת הזמן של שומע הרדיו היא בדרך-כלל מכסימום שבוע, עושים תכנית משבוע לשבוע ולא לשבועיים, ואם יש מקום לעתון כזה אין הגיון שהוא יצא כדו-שבועון. אם העתון הזה יחזיק מעמד אין ספק שהוא ייהפך לשבועון. קשה לתכנן תכנית רדיו אפילו לשבוע מראש. אנחנו ב"הארץ" מקבלים לעתים קרובות תלונות מקוראים על-כך שתכנית הרדיו שפרסמנו לשבוע הבא, הלו בה שינויים. זה גם טבעי במידת-מה, יש שינויים וצריכים לתפוצצם. לשנות תכניות. יתכן שעושים תכנית כללית לתקופת זמן יותר ארוכה מאשר לשבועיים מראש, אבל הפרטים משתנים וקשה לפרסם מראש תכנית בשביל כל רבע שעה לשבועיים מראש, בצורה שבשבוע השני יהיה ערך מעשי לתכנית זו. מבחינה זו השאיפה של שירות השידור היא להפוך דו-שבועון זה לשבועון ומר זינדר לא מכחיש זאת. אז תצרוכת הנייר תוכפל.

גם אם לא מביאים בחשבון את הנימוקים העקרוניים נגד עתון הרדיו, אי-אפשר להסביר למה שבועון או דו-שבועון זה לא יופיע בצורה שלכל אדם תהיה אפשרות לקנותו או לא לקנותו. אז הוא יצטרך להיות מבוסס על קלוקלציה, כמו כל כתב-עת אחר, ויימנע בזבוז נייר כי ידפיסו אותה כמות הדרושה בשביל המבקשים אותו. כאן רוצים להוציא שבועון אשר ישלח לכולם, כלומר יימכר חינם וגם ירכוש מודעות. האם זו התחרות הוגנת?

אולי עתון הרדיו מוכן להתחייב לא לקבל מודעות? ח. רובינ:

מכל הבחינות עוברים על התחומים שמטילה או משרד ממשלתי צריך לשמור עליהם. מר ג. שוקן:

למעשה אין לי הרבה מה להוסיף על דבריהם של ה"ה שוקן ועמית. ברצוני להוסיף שההזם קיבלתי לפני שעה, כך שלא קיבלתי מנדט ממאגוד העתונאים. ברצוני רק להוסיף כמה פרטים. מר לייבוויץ:

מר שוקן דיבר על צריכה נוכחיה של 350. טון. למעשה העתונים מקבלים 355 טון לחודש, אבל אינני יודע אם זוהי הצריכה או זוהי רק ההקצבה החדשית. הצריכה האפקטיבית היא קצת יותר גבוהה. אינני בהקצבה של 355 טון כדי לאפשר לעתון לספק את כל הצרכים שלו ועליו למצוא את הכמות הדרושה לו כדי לספק את הצרכים של הגידול הטבעי.

אנחנו גם נתקלים בקשיים להשגת כמות צריכה כדי להדפיס את התוספות לחגיגות העשור. ניסינו לקבל הקצבה של 100-120 טון ועד היום נתקלנו בסרב. קיים חשש שהעתונים יעמדו במחסור של נייר בעוד חצי, כי הכמות שעומדת לרשותנו היום אינה מספיקה. זוהי בעיה חמורה שאנחנו מתלבטים בה יותר ויותר.

יחד עם זאת יש להוסיף שעתון הרדיו יודפס בנורדאי על סוג נייר יקר, כלומר ההוצאה בדרוויזים תהיה שונה להוצאה עבור 355 טון נייר רגיל. קשה להשלים שבטעה שהעתונים אינם יכולים לקבל את הדרוש להם מקציבים נייר לעתון אחר.

ז. סוזאייב:  
ברצוני לשאול את מר שוקן, אילו איש פרטי היה בא להוציא דו-שבועון כזה באותה תפוצה שמתכננים ובאותו מספר של תמונות ועל אותו נייר, האם יש לך מושג כמה היה צריך לעלות דו-שבועון כזה? אני כולל בזה את כל ההוצאות הדגילות של כל עתון: קלישאות, שכר עורכים, הדפסה, שכר דירה, הפצה וכו'.

מר ג. שוקן:  
לא כל-כך קל להשיב על רגל אחת לשאלה זו. לא עשיתי את החשבון הזה. זה תלוי גם בכמות התמונות וגם במספר האנשים שיעבדו במערכת. אני מתקשה לענות לשאלה זו.

ח. רובין:  
אני הוזר על שאלתי שלא קיבלתי תשובה עליה: האם עתון הרדיו מוכן לוותר על מודעות?

מר בן-דרור:  
אינני יכול להגיד דברים ברורים על דבר הממשלה. אני יכול להגיד שמעיק המודעות מוערך בתקציב ב-110 אלף ל"י הכנסה בטר.

י. ברר:  
פירוש הדבר 160 אלף ל"י ברוטו.

מר בן-דרור:  
המודעות באות כדי להוזיל את הוצאות אמריקא. אם ועדת הכספים או הממשלה תחליט לבטל את המודעות, 110 אלף ל"י ירדו מהתקציב ותהיה תוספת תקציב של 110 אלף ל"י. אבל אינני יודע אם כל הסכום הזה יהיה על-חשבון העתונות. יתכן שנדאי לה לממשלה להגיד: זיקח 110 אלף ל"י ממודעות וניתן סובסידיה של 50 אלף ל"י לעתונות היומית. אני רוצה לומר לחה"כ רובין שזהו רק שיקול כספי ולא עקרוני.

י. ברר:  
האם אתם יכולים לספק לנו חשבון: מה צריך להיות תקציבו של דו-שבועון אשר מופיע ב-12 עמודים בתפוצה של 350 אלף טפסים? אני חושב שלמספר הגלופות אין בחשבון זה חשיבות גדולה, אבל אני מבקש לכלול בחשבון זה את כל ההוצאות שיהיו אילו דו-שבועון זה יוצא על-ידי אדם פרטי. אינני מבקש תשובה במקום, אני מבקש לקבל את התשובה מחר או מחרתיים.

מר ג. שוקן:  
למה אתה קורא הפצה? הפצה בדרך-כלל היא אחוזים מהמחיר.

י. ברר:  
אני מתכוון יחד עם הוצאות הדואר במחירי הקיימים. אנחנו רואים כל מיני חשבונות ועלינו לדעת שיש בחשבונות אלה כל מיני חשבונות נסתרים או סובסידיות. אני מבקש לכלול בחשבון הזה כל ההוצאות שהיו נגרמות לאדם פרטי שהיה בא להוציא דו-שבועון כזה, כולל מודעות בעתונות אחרת, פרסום ברדיו וכו'.

שאלה שניה: מה יהיה אחוז הקוראים של עתון המופץ חינם ב-350 אלף טפסים?

מר זינדר:

איך הם יכולים לדעת?

היו"ר י. גורי:

זה תלוי בטיב העתון.

י. בדר:

אני מקבל 10 עתונים בשבוע בכנסת וראיתי  
קורא אותם, מבלי שהדבר יהיה תלוי בטיב

העתון. אפילו אינני יודע את הטיב.

היו"ר י. גורי:

זה משום שאתה מקבל שפע כזה של עתונים  
שאילו רצית לקרוא את כולם לא היית מספיק.  
אבל מי שמקבל עתון אחד ולא שפע כזה, העובדה אם יקרא אותו או לא תהיה תלויה  
בטיב העתון.

עתון, הארץ, מסדר מפעם לפעם - ואני מחייב  
זאת - מי שאל בין קוראיו. שיסדר מי שאל

כזה והוא יוכל לתת לך תשובה.

מר ג. שוקן:

מישאלים כאלה לא נותנים תמונה נכונה, מפני  
שרק ציבור קטן סאד משתתף. משתתפים רק

הפעילים שבציבור.

י. בדר:

מה צריכה להיות הכנסה ברוטו מעמוד מודעות,  
בכדי שתהיה מכנסה נטו של 110 אלף ל"י?

מר ג. שוקן:

יותר מאלף ל"י לעמוד. אני חושב שבעתון  
בן 12 עמוד אפשר להקדיש בערך שליש למודעות.

י. בדר:

יש הבדל בין הכנסה נטו ובין הכנסה ברוטו.  
ממודעות, כי יש הוצאות גם לסוכן וגם למשרד.  
כמה צריך לגבות תמורת מודעות בכדי שלעמוד יישאר סכום של 110 אלף ל"י?

מר ג. שוקן:

צריך להוסיף 40%.

י. בדר:

פירוש הדבר כ-150 אלף ל"י.  
עד כמה שאני מבין כל גיליון צריך להכניס  
כ-6000 ל"י ממודעות, ז.א. עמוד אחד כ-1500 ל"י. האם זה מתקבל על הדעת?

מר ג. שוקן:

אין תקדים כזה, אין עתון בעל תפוצה כזאת.  
זהו פי ארבעה עד פי חמשה מהמחיר הנהוג

ב, הארץ.

י. בדר:

כמה עולה שטח זה בעתון אחר?

מר ג. שוקן:

כ-250 ל"י.

י. בדר:

באיזה בית-דפוס עומדים להדפיס את עתון הרדיו?

מר זינדר:

היה מכרז, השתתפו 4 בתי-דפוס. קיבלנו את  
ההצעה הנמוכה ביותר, של בית, דבר.

י. בדר:

בית, דבר יכול גם להוסיף תרומה לעתון זה.

מר עמית:

בסיום אני רוצה להוסיף 2-3 משפטים לאותן  
שתי בקורות שבהן פתחתי. משרד האוצר ומשרד  
המסחר והתעשייה עומדים במאבק עם העתונות היומית. אלה מבקשים הגדלה, והמשרדים  
אומרים: אי-מטבע חוץ. ועדת הכספים צריכה לתת את דעתה כיצד אפשר  
להגדיל את המטבע העומדים להקציב מטבע חוץ ליצור חדש. העתונות לא  
תחולל ממאבק. אינני עומד על הצד החוקי, אלא על הצד המוסרי, כי מתעוררת  
בעיה מוסרית. אם תהיה הוכחה שכאשר רוצים אפשר להקציב מטבע חוץ, אתם תעניקו  
עמדת-מיקוח חזקה לעתונות היומית עם משרד הממשלה, לעתונות תהיה זכות מוסרית  
להלחם בתוקף על הגדלת המכסה. הזכות המלאה כמובן בידי המוסד המחוקק להחליט  
כראות עיניו, אבל העתונות תלך בדרכה ותרם את דגל המאבק הזה. אנחנו לא נוכל

להפכים ש יתנו כמעט 300 טונה לשנה בעוד שאי-אפשר להוסיף נייר לעתונות היומית.

אשר למודעות, כל מפעל עושה בדרך-כלל חשבון כללי מהי ההוצאה שלו למודעות. מפעל תעשייתי או מסחרי, פרטי או קואופרטיבי, קובע בתקציב שלו איזה סכום יוציא למודעות. מודעה אשר תינתן לעתון אחר תיגרע מהתקציב של אותו מפעל וממילא גם מהתקציב של אותו עתון בו היה המפעל נוהג לפרסם. העתונות תיפגע מזה, אין כל ספק בכך.

אינני יודע מה תחליט הכנסת, היא סוברנית להחליט, אבל אנחנו נמשיך להאבק על התפתחותה הטבעית של העתונות ונרים את קולנו ביתר שאת. תנו גם לנו להרחיב את מסגרתנו.

אני מודה לכם.

הי"ר י. גורי:

הישיבה ננעלה בשעה 13.45